

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง "การเปรียบเทียบโครงสร้างและกลวิธีการโต้แย้งในภาษาญี่ปุ่นและภาษาไทย" มีวัตถุประสงค์การวิจัย 4 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างและสำนวนภาษาในบทสนทนาแสดงการโต้แย้งของชาวญี่ปุ่นและชาวไทย 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการโต้แย้งของชาวญี่ปุ่นและชาวไทย 3) เพื่อศึกษาว่าปัจจัยด้านประเภทของวัจนกรรม 4 ชนิด ได้แก่ การกล่าวแข่งขัน การกล่าวแสดงความเป็นมิตร การกล่าวแถลงและการกล่าวขัดแย้งมีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการโต้แย้งหรือไม่ และ 4) ปัจจัยด้านเพศของผู้พูดและปัจจัยด้านความแตกต่างทางสังคมว่ามีผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการโต้แย้งอย่างไร ดำเนินการวิจัยโดยเก็บข้อมูลจากการแสดงบทบาทสมมติของกลุ่มตัวอย่างประชากรชาวญี่ปุ่นและชาวไทยจำนวนกลุ่มละ 24 คน และการตอบแบบสอบถามแบบเติมบทสนทนา (Discourse Completion Test) ของกลุ่มตัวอย่างประชากรชาวญี่ปุ่นและชาวไทยจำนวนกลุ่มละ 50 คน

ผลการวิจัยพบว่าโครงสร้างบทสนทนาแสดงการโต้แย้งประกอบด้วย 1) หัวข้อการเกริ่นนำก่อนการโต้แย้ง 2) หัวข้อการโต้แย้ง 3) หัวข้อการปิดการสนทนา หัวข้อที่สำคัญที่สุดของการสนทนาแสดงการโต้แย้งคือ หัวข้อการโต้แย้งซึ่งประกอบด้วยส่วนประกอบ 3 ส่วนคือ ส่วนเสนอความคิด ส่วนโต้แย้งและส่วนสรุปการโต้แย้ง สรุปได้ว่าชาวญี่ปุ่นและชาวไทยมีโครงสร้างบทสนทนาแสดงการโต้แย้งเหมือนกัน

ในส่วนของกลวิธีการโต้แย้ง สามารถแบ่งกลุ่มกลวิธีตามหน้าที่ทางการสื่อสารได้ 3 กลุ่มคือ 1) กลุ่มกลวิธีที่มีหน้าที่ทำให้การโต้แย้งบรรลุประสิทธิผล 2) กลุ่มกลวิธีที่มีหน้าที่รักษาสัมพันธภาพและ 3) กลุ่มกลวิธีเสริม โดยแบ่งออกเป็น 22 กลวิธีย่อย ผลการศึกษาพบว่า ทั้งชาวญี่ปุ่นและชาวไทยเลือกใช้กลวิธีในกลุ่มที่มีหน้าที่ทำให้การโต้แย้งบรรลุประสิทธิผลมากที่สุดเหมือนกันโดยใช้กลวิธีการให้เหตุผลและกลวิธีการปฏิเสธมากที่สุด แต่ชาวญี่ปุ่นใช้กลวิธีในกลุ่มที่มีหน้าที่รักษาสัมพันธภาพมากกว่าชาวไทยโดยเฉพาะกลวิธีการขอโทษ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยทางสังคมที่มีผลต่อการใช้กลวิธีการโต้แย้ง พบว่า ปัจจัยด้านประเภทวัจนกรรมและปัจจัยด้านเพศมีผลต่อการใช้กลวิธีการโต้แย้งทั้งชาวญี่ปุ่นและชาวไทย กล่าวคือ ในการโต้แย้งต่อวัจนกรรมการกล่าวหาพบการใช้กลวิธีการปฏิเสธมากที่สุดเนื่องจากเป็นวัจนกรรมที่มีระดับการคุกคามหน้าผู้โต้แย้งมากที่สุด ในขณะที่การโต้แย้งต่อวัจนกรรมประเภทอื่นพบกลวิธีการให้เหตุผลมากที่สุด และเพศหญิงมีแนวโน้มที่จะใช้กลวิธีในกลุ่มที่มีหน้าที่รักษาสัมพันธภาพมากกว่าเพศชาย แต่ปัจจัยด้านสถานภาพของคู่สนทนาไม่ส่งผลต่อการเลือกใช้กลวิธีการโต้แย้งอย่างชัดเจน